

UJEDINJENE NACIJE

Međunarodni rezidualni mehanizam za krivične sudove

Međunarodni rezidualni mehanizam za krivične sudove (Mehanizam) osnovao je Savjet bezbjednosti Ujedinjenih nacija 22. decembra 2010. da nastavi nadležnosti, prava, obaveze i ključne funkcije Međunarodnog krivičnog suda za Ruandu (MKSJR) i Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) nakon okončanja njihovih mandata 2015., odnosno 2017. godine.

IZJAVA

TUŽILAC

(Isključivo za medije. Nije zvaničan dokument)

New York, 14. juni 2022.

Obraćanje g. Sergeja Brammertza, Tužitelja Međunarodnog rezidualnog mehanizma za krivične sudove, Savjetu bezbjednosti Ujedinjenih Nacija 14. juni 2022.

Gospodine predsjedniče, ekscelencije,

Hvala vam što ste mi pružili ovu priliku da vam se obratim u vezi s aktivnostima Tužilaštva Međunarodnog rezidualnog mehanizma za krivične sudove.

Moji pismeni izvještaji o preispitivanju mandata i ostvarenom napretku u radu sadrže detalje o našim aktivnostima i rezultatima tokom izvještajnog perioda u odnosu na naše strateške prioritete. Danas bih želio da istaknem nekoliko važnih pitanja.

Prije svega, htio bih izraziti zahvalnost Savjetu bezbjednosti koji redovno prati rad Mehanizma, kao i Službi za unutrašnju kontrolu (OIOS) za njihov nedavni izvještaj o metodama i radu Mehanizma. Postupak preispitivanja važna je prilika za blisku saradnju najviših rukovodilaca Mehanizma i članica Savjeta bezbjednosti.

Pozdravljam mišljenja i pitanja s jučerašnjeg sastanka Neformalne radne grupe i s nestrpljenjem očekujem vaše današnje izjave.

Gospodine predsjedniče, ekscelencije,

Veliko mi je zadovoljstvo da vas mogu obavijestiti da je Tužilaštvo u posljednje dvije godine lociralo polovicu bjegunaca koji su bili u bijegu nakon zatvaranja MKSR-a. Među njima su sva tri takozvana glavna bjegunca, naime Felicién Kabuga, Augustin Bizimana i, kako smo objavili prije samo nekoliko sedmica, Protais Mpiranya, bivši zapovjednik predsjedničke garde.

Nakon što sam 2016. imenovan na dužnost tužioca Mehanizma, kao prioritet sam odredio da privedem pravdi sve preostale bjegunce. Nakon detaljnog pregleda dotadašnjih pokušaja, Tužilaštvo je preduzelo mjere u cilju poboljšanja i jačanja napora za pronalaženje bjegunaca.

Reorganizovali smo naš tim za pronalaženje bjegunaca, te smo, uz dodatna finansijska sredstva, zaposlili istražitelje i analitičare s potrebnim kvalifikacijama. Isto tako smo suštinski preusmjerili naš rad. Umjesto da se isključivo oslanjamo na ljudske izvore informacija, kombinovali smo temeljite istrage sa

savremenim analitičkim tehnikama, koje između ostalog uključuju telekomunikacijske, finansijske i mrežne podatke.

Rezultati koje smo postigli su važni.

Za žrtve genocida koji je 1994. počinjen nad Tutsijima neprihvatljivo je da optuženi za te jezive zločine i dalje nisu locirani. Mada ništa ne može izbrisati bol žrtava, nadamo se da su one zadovoljne s tim što se potraga za bjeguncima nastavlja.

Za Savjet bezbjednosti i međunarodnu zajednicu, ovakvi uspjesi ponovo dokazuju snagu vaše posvećenosti žrtvama, kao i vaše odlučnosti da ostvarite pravdu, uprkos prolasku vremena.

Što se tiče Mehanizma i Tužilaštva, još smo bliže privođenju ovog važnog mandata kraju.

Ostala su još samo četiri bjegunca, među kojima je bjegunac od ključnog prioriteta, Fulgence Kayishema.

S tim u vezi, mogu izvijestiti da se nakon nekoliko godina punih izazova, s Južnom Afrikom sada ostvaruje napredak. Zahvaljujući podršci predsjednika Južne Afrike i njegovog kabineta, nedavno je osnovan Tim za operativne zadatke kako bi pomogao Tužilaštvu. Naši timovi obavili su produktivne razgovore u Pretoriji prije samo tri sedmice, a Tužilaštvo je podnijelo svoj prvi spisak zadataka.

Sigurni smo da će, uz punu i efikasnu saradnju Južne Afrike, Kayishema uskoro biti priveden pravdi. Cilj nam je locirati sva četiri preostala bjegunca do trenutka kada Savjet bezbjednosti sljedeći put bude preispitivao rad Mehanizma.

Gospodine predsjedniče, ekscelencije,

I dalje ulažemo napore da privedemo kraju preostale prvostepene i žalbene postupke.

U predmetu *Kabuga*, Tužilaštvo je spremno za početak suđenja.

Isto tako, ulažemo značajne napore da osiguramo da suđenje bude brzo okončano. Dokaze većine naših svjedoka podnijeli smo u pismenom obliku, što bi trebalo značajno smanjiti vrijeme koje nam je potrebno za izvođenje dokaza u sudnici, pa tako i trajanje suđenja.

Tužilaštvo i dalje postupa u žalbenim predmetima koji su u toku. U predmetu *Fatuma i drugi*, s nestrpljenjem očekujemo izricanje presude krajem ovog mjeseca. U predmetu *Stanišić i Simatović*, početkom ove godine završili smo svoje pismene podneske i sada se pripremamo za usmenu argumentaciju.

Tužilaštvo ostaje posvećeno postizanju pravde za žrtve u Ruandi i bivšoj Jugoslaviji i istovremeno preduzima sve mjere u okviru svoje odgovornosti da te posljednje predmete što prije privede kraju.

Gospodine predsjedniče, ekscelencije,

Prihvatajući činjenicu da nacionalni sudovi nastavljaju rad MKSR-a i MKSJ-a, Savjet bezbjednosti je Tužilaštvo ovlastio da odgovara na zahtjeve za pomoć koje mu upućuju istražitelji i tužioci širom svijeta. Shodno tome, i dalje nam je jedan od prioriteta pružanje pomoći nacionalnim pravosudnim organima

koji krivično gone odgovorne za krivična djela prema međunarodnom pravu počinjena u bivšoj Jugoslaviji i Ruandi.

Kako se rad Tužilaštva na posljednjim predmetima i lociranju preostalih bjegunaca primiče kraju, važno je podsjetiti se da pred nacionalnim sudovima još uvijek nije završeno na hiljade predmeta.

Glavni tužilac Ruande još uvijek namjerava krivično goniti preko hiljadu bjegunaca optuženih za genocid.

U Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj i Srbiji još uvijek se nalazi preko tri hiljade osumnjičenih za ratne zločine, zločine protiv čovječnosti i genocid protiv kojih treba provesti istragu i krivično gonjenje.

Pomoć Tužilaštva je ključna za okončanje tog posla. Naša zbirka dokaznih predmeta sadrži preko jedanaest miliona stranica svjedočenja, izvještaja i spisa koji su potrebni tužiocima u nacionalnim jurisdikcijama. Naše osoblje ima stručno znanje o zločinima i počiniocima.

Dokaz tome je broj zahtjeva za pomoć koje primamo svake godine. Godine 2013., primili smo otprilike 100 zahtjeva za pomoć. U svakoj od posljednje dvije godine, primili smo ih gotovo 400. Isto tako, nedavni zahtjevi su složeniji i značajniji. S obzirom na veliki broj predmeta koje tek treba završiti i nacionalne strategije za procesuiranje ratnih zločina, očekujemo da će se taj trend nastaviti još niz godina.

Ipak, uprkos podršci koju pružamo, nacionalni tužioci i dalje su suočeni s drugim kritičnim izazovima.

U bivšoj Jugoslaviji, najznačajnije pitanje ostaje pravosudna saradnja na regionalnom nivou.

Nedavno je Tužilaštvo omogućilo niz pozitivnih pomaka između Bosne i Hercegovine i Srbije. Glavni tužioci obje države nastavljaju s razmjenom dokaza i spisa predmeta kako bi se obezbijedilo uspješnije utvrđivanje odgovornosti.

Nažalost, obje države nailaze na velike teškoće u obezbjeđivanju saradnje Hrvatske. Kako je opisano u mom pismenom izvještaju, hrvatska vlada donosi političke odluke koje sprečavaju postupak postizanja pravde. Na primjer, tužioci u Bosni i Hercegovini čekaju na saradnju u preko osamdeset predmeta, na koju se u nekim predmetima čeka već sedam godina.

Prije deset godina, Hrvatska je predvodila napore u cilju poboljšanja pravosudne saradnje u predmetima ratnih zločina na regionalnom nivou. Danas je široko rasprostranjen utisak da u Hrvatskoj postoji spremnost da se postigne pravda za hrvatske žrtve, ali ne i za žrtve drugih nacionalnosti.

Hrvatska može početi mijenjati taj stav jednostavnim korakom: sve neriješene zahtjeve za pomoć koje trenutno blokira Ministarstvo pravosuđa poslati relevantnim pravosudnim vlastima, te ih potaći da te zahtjeve hitno riješe.

Isto tako, pozivam sve države bivše Jugoslavije da ostave po strani svoje političke razlike i značajno povećaju saradnju u potrazi za nestalima. To je humanitarni imperativ.

Što se tiče Ruande, Tužilaštvo redovno konstatuje da je potrebno uložiti dodatne napore da se osigura odgovornost za počinioce genocida koji su pobjegli u druge države, naročito u Evropi i Africi. Tužioci u tim zemljama itekako su svjesni toga da državljani Ruande osumnjičeni za genocid žive u njihovim državama. Utvrđivanje prioriteta i dostupni resursi su suštinski izazovi, a ponekad i nedostatak političke volje.

Mada je, naravno, razumljivo da vlade nalažu policiji i tužiocima da fokus stave na zločine koji se čine danas, to ne može biti izgovor da se ne istraže i kazne krivična djela genocida počinjena u Ruandi prije dvije decenije. Naša posvećenost naporima da se okonča nekažnjivost i osigura preuzimanje odgovornosti za krivična djela na međunarodnom planu mora istinski biti univerzalna.

Tužilaštvo će nastaviti rad s našim partnerima u nacionalnim jurisdikcijama kako bi odgovorilo na njihove zahtjeve za pomoć i prevladalo izazove s kojima se suočavaju. Žrtve genocida koji je 1994. izvršen nad Tutsijima u Ruandi i zločina počinjenih za vrijeme sukoba u bivšoj Jugoslaviji i dalje očekuju podršku Tužilaštva i Savjeta bezbjednosti.

Šire gledano, u odnosu i na Ruandu i na države bivše Jugoslavije, poricanje genocida i veličanje ratnih zločinaca i dalje traje. Takvo ponašanje ne smije se tolerisati jer vrijeđa žrtve i sije sjeme budućeg sukoba.

Gospodine predsjedniče, ekscelencije,

Što se tiče postupka preispitivanja koji je u toku i izvještaja OIOS-a, Tužilaštvo je zadovoljno time što je njegova posvećenost viziji Savjeta bezbjednosti o Mehanizmu kao “manjoj, privremenoj i efikasnoj” strukturi prepoznata.

OIOS je utvrdio da je Tužilaštvo preduzelo korake tokom izvještajnog perioda koji “odražavaju fokus na sprovođenje mandata Savjeta bezbjednosti.” OIOS je dalje napomenuo da čak i s “malim brojem zaposlenih”, Tužilaštvo je fleksibilno preoblikovalo aktivnosti prema potrebi kako bi postiglo rezultate i prerasporedilo osoblje tamo gdje je ono bilo najpotrebnije.

OIOS je zaključio da je Tužilaštvo provelo njegove preporuke da treba podupirati i jačati moral osoblja, što je poseban izazov u instituciji koja je u postupku smanjenja broja radnih mjesta. S tim u vezi, OIOS je zaključio da “kako se broj zaposlenih u Tužilaštvu smanjivao, manji tim zaposlenih okoristio se naporima rukovodstva koji su imali za cilj poticanje pozitivnijeg radnog okruženja.”

Osvrćući se na rezultate Tužilaštva, zadovoljni smo time što su tokom izvještajnog perioda preduzeti važni koraci ka ispunjenju našeg mandata. Uspjeli smo u tri važna predmeta ostvariti osuđujuće presude, naime u suđenjima u predmetu *Stanišić i Simatović* i predmetu *Nzabonimpa i drugi*, te u žalbenom postupku u predmetu *Mladić*. Kao što sam ranije konstatovao, u posljednje dvije godine locirali smo polovicu preostalih bjegunaca koji su bili u bijegu nakon zatvaranja MKSR-a.

To su značajni rezultati koji su donijeli pravdu žrtvama i istovremeno priveli te rezidualne funkcije još bliže kraju.

Gledajući prema budućnosti, Tužilaštvo će i dalje primjenjivati metode i operacije koje su se u posljednjih nekoliko godina pokazale uspješnim.

Gospodine predsjedniče, ekscelencije,

Da zaključim, želio bih iskoristiti ovu priliku da istaknem postignuća koja je predsjednik Agius ostvario tokom obavljanja svoje dužnosti, te da mu zahvalim na vođstvu.

Tokom njegovog predsjedničkog mandata, Mehanizam je postigao značajne uspjehe. Niz značajnih presuda izrečen je poštujući rokove. Pod njegovim rukovodstvom najviši rukovodioci uspješno su uspostavili bliski radni odnos kako bi Mehanizam vodili kroz ogromne izazove, kao što je pandemija COVID-19.

Najzad, u ime Tužilaštva, zahvalni smo za stalnu podršku koju nam Savjet bezbjednosti daje u svim našim naporima.

Hvala vam na pažnji.

Za više informacija stupite u kontakt sa Službom za odnose s javnošću

u Arushi, Tel.: +255 (0)27 256 5376

u Haagu, Tel.: +31 (0)70 512 5691

Email: mict-press@un.org

Pratite nas na [Facebooku](#), [Twitteru](#), [YouTubeu](#), [LinkedInu](#)

www.irmct.org